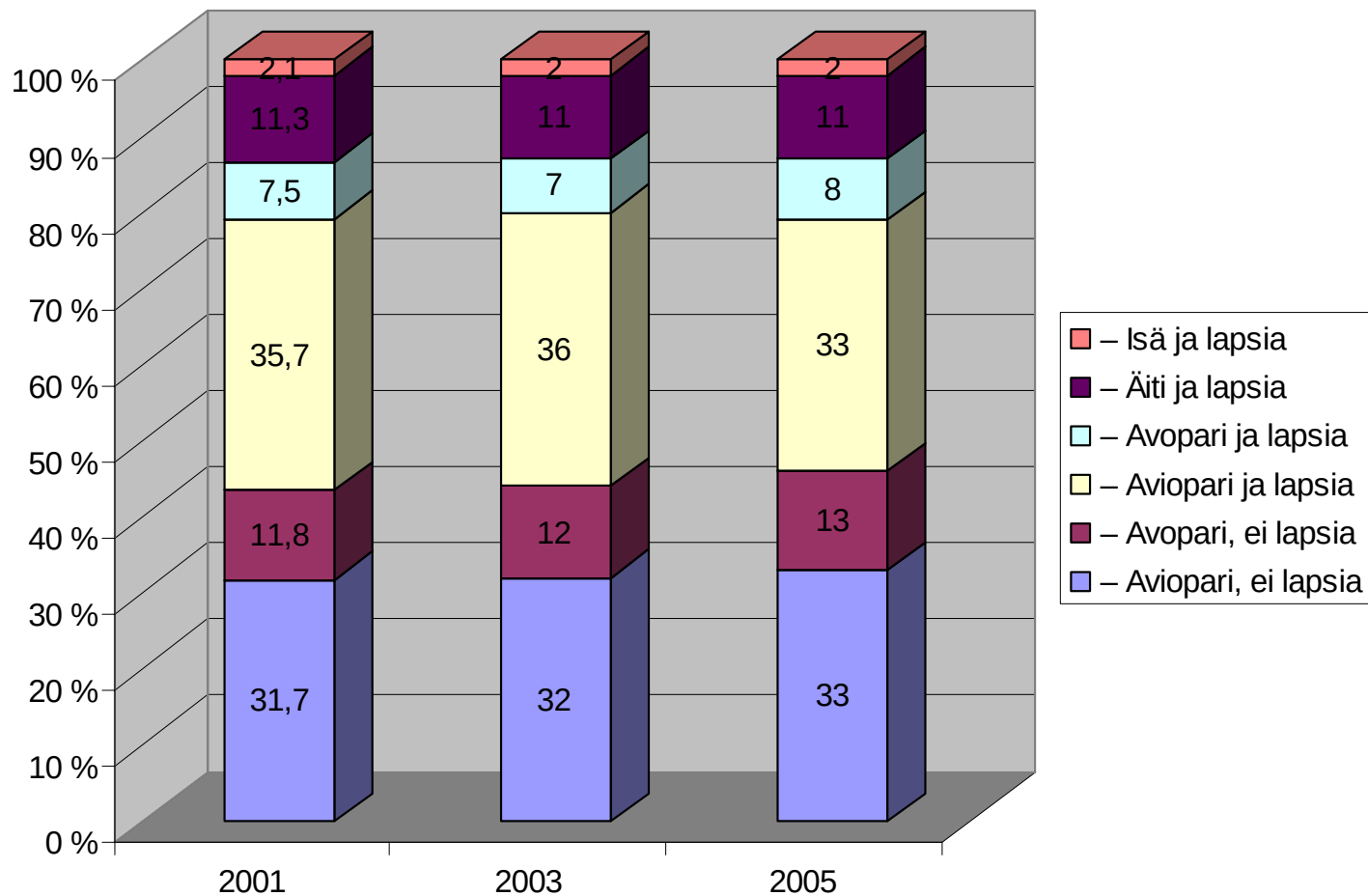

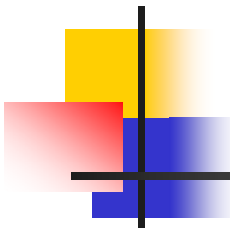
ERILAISIA PARISUHTEITA

Jaakko Väisänen
Joensuun normaalikoulu

PERHETYYPPIEN MURROS

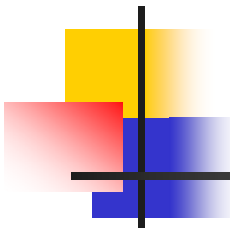
2000-LUVULLA

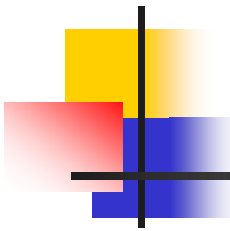
ERILAISIA PARISUHTEITA

- Avioliitto – juridinen käsite
- Avoliitto – ei säädellä lailla – avoliittolainsäädännön tarvetta pohditaan
- Rekisteröity parisuhde – säädelty lailla 1.3.2002 alkaen

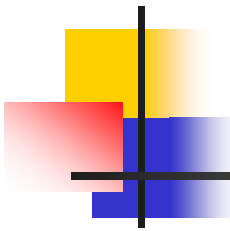
Avioliiton solmiminen

- Kihlaus – lupaus avioliiton solmimisesta
- Avioliiton edellytys vähintään 18-vuoden ikä – Oikeusministeriö voi myöntää poikkeusluvan
- Ennen solmimista avioesteiden tutkiminen (maistraatti tai seurakunta)
- Sopimus puolisoiden sukunimestä
- Avioliitto solmitaan
 - kirkollinen vihkimys
 - siviilivihkimys
- Avioliitto purkautuu
 - kuolema
 - avioero

Mitkä ovat avioesteet?

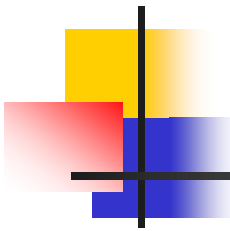
- Aviopuolisot eivät voi olla samaa sukupuolta
- Aviopuolisolla ei voi olla voimassa olevaa avioliittoa tai rekisteröityä parisuhdetta
- Aviopuoliso ei voi olla alaikäinen – oikeusministeriön lupa
- Aviopuoliso ei voi olla oma lapsi tai lähisukulainen
- Aviopuoliso ei voi olla yleensä ottolapsi – oikeusministeriön lupa

Nimikysymys

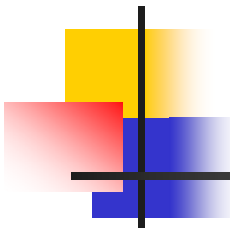
- periaatteet

- avioitumisen jälkeen kumpikin pitää oman nimensä
- avioitumisen jälkeen otetaan yhteinen nimi, joka voi olla joko aviomiehen tai aviopuolison sukunimi
- toinen voi käyttää yhdysnimeä
- yhdysnimen voi ottaa käyttöön tai luopua siitä avioliiton aikana kerran avioliiton aikana maistraatille tehdyllä ilmoituksella

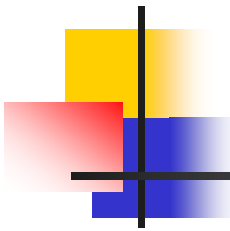
Esimerkki

- Heikki Kaukonen ja Sanna Muurinen avioituvat – vaihtoehdot:
- Sanna Muurinen ja Heikki Kaukonen
- Heikki Muurinen ja Sanna Muurinen
- Heikki Kaukonen ja Sanna Kaukonen
- Heikki Kaukonen-Muurinen ja Sanna Muurinen
- Sanna Muurinen-Kaukonen ja Heikki Kaukonen

Lasten nimi

- Huoltaja(t) päättävät
- Aviopuolisoiden yhteinen sukunimi
- Toisen vanhemman sukunimi
- Äidin sukunimi, mikäli
 - lapsen isyys on tunnistamatta
 - huoltajat eivät ilmoita muuta sukunimeä

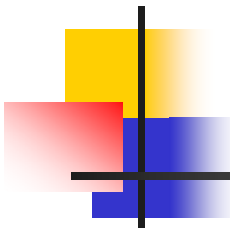
Omaisuuksuhteet avioliitossa

- Puolisoilla yleensä sopimusvapaus – joihinkin oikeustoimiin tarvitaan puolison suostumus
- Puolisoilla on elatusvelvollisuus
- Puolisoiden omaisuus ja velka kuuluu sille, jonka nimiin se on hankittu. Nimiperiaate
- Yhteistä se omaisuus tai velka, joka hankitaan molempien nimiin.
- Velkojen erillisyyden periaatteessa poikkeus – elatusvelat aina yhteistä
- Avio-oikeus – oikeus toisen omaisuuteen toteutuu vasta avioliiton purkautuessa
- Avio-oikeutta voidaan rajoittaa avioehdolla
- Jotkin omaisuudet vapaita avio-oikeudesta:
 - testamentissa tai lahjakirjassa oleva määräys
 - omaisuus saatu puolison kuoleman jälkeen
 - omaisuus saatu avioeron vireille tulon jälkeen

Onko Juulialla avio-oikeus kiinteistöön?

- *Juulia ja Jouko Juhakainen ottivat yhteisen asuntolainan. Heillä oli avioehto. Lainalla he rakensivat omakotitalon. 200 000 euron arvoinen talo kohosi Joukon nimissä olleelle ja hänen maksamalleen maalle. Maapohjan arvo oli vain vähäinen osa koko kiinteistön arvosta. Osan rakennuskustannuksista puoliso maksoivat tekemällä työtä rakennuksella sekä työ- tai yritystuloillaan. Kun talo valmistui, se oli kahdeksan vuotta perheen koti sekä Joukon yrityksen toimitila. Kun Juhakaiset erosivat, osituksessa katsottiin, että kiinteistö rakennuksineen oli Joukon omaisuutta, johon Juulialla ei ollut avio-oikeutta. Juulia vaati oikeudessa, että se vahvistaisi hänen omistavan puolet kiinteistöstä tai ainakin rakennuksista. Jos näihin vaatimuksiin ei suostuttaisi, hän vaatisi korvausta rakennuskustannuksista.*

Korkeimman oikeuden päätös:

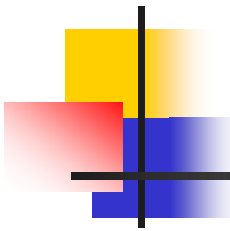

- Juulia ja Jouko omistivat koko kiinteistön siinä suhteessa, kuin he olivat osallistuneet hankintakustannuksiin.
- Tarkemman selvityksen puuttuessa korkein oikeus arvioi hankintakustannusten jakautuneen siten, että Juulia oli maksanut niistä yhden neljänneksen ja Jouko kolme neljäsosaa.
- Korkein oikeus vahvisti, että Juulia omisti kiinteistöstä neljänneksen.

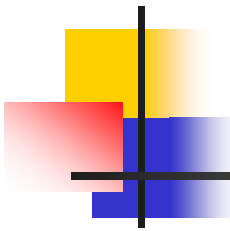
Avioehtosopimus

- Avioehtosopimus voidaan solmia ennen avioliiton solmimista tai milloin tahansa avioliiton aikana
- Tekijänä voi olla toinen puolisoista tai puoliset yhdessä
- Avioehtosopimus on määrämuotoinen oikeustoimi
- Molempien puolisoitten on se allekirjoitettava ja se on rekisteröitävä maistraatissa
- Voimassa olevaa avioehtosopimusta muutettavissa ainoastaan uudella avioehtosopimuksella
- Avioehtosopimus voi olla
 - täydellinen,
 - osittainen tai
 - ehdollinen

Avioero

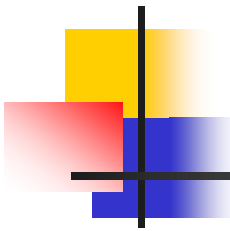
- Myönnetään hakemuksesta
- Kuuden kuukauden harkinta-aika
- Avioero myönnetään ilman harkinta-aikaa, jos aviopuolisot ovat asuneet erillään vähintään 2 vuotta
- Avioero raukeaa, ellei hakemusta uusita vuoden kuluessa

Ositus vai erottelu

- Ositus = Avioliiton päättyessä tehtävä toimitus, jossa puolisojen avio-oikeus toteutetaan. Puolisoiden netto-omaisuus lasketaan yhteen ja puolitetaan. Varakkaampi puoliso joutuu maksamaan toiselle tasinkoa niin, että kummallakin on sen jälkeen yhtä paljon omaisuutta.
- Tasinko = Omaisuuksien tai rahamäärä, jonka varakkaampi puoliso maksaa osituksessa toiselle puolisolle. Maksun jälkeen kummallakin on yhtä paljon omaisuutta.
- Osituksen sovittelu = Osituksen toimittaminen siten, ettei normaalia yhteenlaskemista ja puolittamista tehdä. Perusteena kohtuuttomuus. Voi antaa suojaa puolisoille lyhyen avioliiton jälkeen tai kotiäidille.
- Erottelu = jos puolisoilla ei ole lainkaan avio-oikeutta toistensa omaisuuteen. Tällöin eritellään puolisojen omaisuus ja velat.

Jaa Susannan ja Timon omaisuus avioerossa

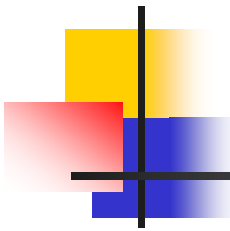
- Susannan ja Timon puolitoista vuotta kestänyt avioliitto päättyi avioeroon jouluna 2000. Timo omisti 50 000 euron arvoisen kesämökin ja 1 000 euron arvoisen veneen. Kesämökistä hänellä oli jäljellä lainaa vielä 15 000 euroa. Susanna oli hankkinut jo ennen avioliiton solmimista 100 000 euron arvoisen osakehuoneiston, 10 000 euron arvoisen Arabian lautaskokoelman sekä 70 000 euron arvoisen maastoauton. Yhdessä pariskunta hankki 200 000 euron arvoisen omakotitalon, jonka ostoa varten otetusta pankkilainasta oli maksamatta 80 000 euroa.

Esimerkki osituksesta

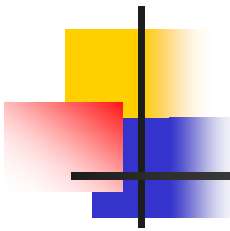
	TIMO	SUSANNA
■ VARAT		
■		100 000 € asunto-osakkeet
■ kesämökki	50 000 €	10 000 € Arabian lautaset
■ vene	1 000 €	70 000 € maasturi
■ ½ omakotitalosta	<u>100 000 €</u>	<u>100 000 €</u> ½ omakotitalosta
■ YHTEENSÄ	151 000 €	280 000 €
■ VELAT		
■ kesämökistä	15 000 €	
■ omakotitalosta	<u>40 000 €</u>	<u>40 000 €</u> omakotitalosta
■ YHTEENSÄ	55 000 €	40 000 €
■ NETTO-OMAISUUS	96 000 €	240 000 €

- **PUOLISOIDEN OMAISUUUS YHTEENSÄ 336 000 €: 2 = 168 000 €**
- TASINKO: Susannan on maksettava Timolle **72 000 € tasinkona**. Tasinkoa luovuttava puoliso voi lähtökohtaisesti päättää, mitä omaisuutta hän antaa vähemmän omistavalle puolisolle tai maksaako hän tasingon rahana.
- **Susannan 100 000 euron arvoinen osakehuoneisto on avio-oikeuden alaista omaisuutta, vaikka se on hankittu sen ennen avioliittoa solmimista, koska puolisoilla ei ollut avioehtosopimusta.**

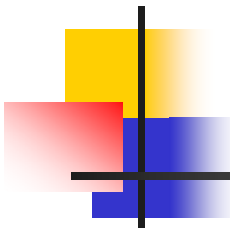
Susannan mielestä lopputulos on kohtuuton. Arvioi asiaa oikeudellisesti

- Ositusta voidaan sovitella, kun normaalit ositussäännökset voivat johtaa kohtuuttomuuteen
- Sovitteluun vaikuttavat:
 - avioliiton lyhyt kesto
 - puolisoiden toiminta yhteisen talouden hyväksi
 - puolisoiden toiminta omaisuuden kartuttamiseksi ja säilyttämiseksi
 - muut näihin verrattavat puolisoiden taloutta koskevat seikat
- Mahdolliset sovittelumääräykset:
 - puolisoilla ei ole avio-oikeutta
 - avio-oikeutta rajoitetaan
 - tietty omaisuus katsotaan avio-oikeudesta vapaaksi
 - avio-oikeudesta vapaa omaisuus katsotaan joko kokonaan tai osittain avio-oikeuden alaiseksi

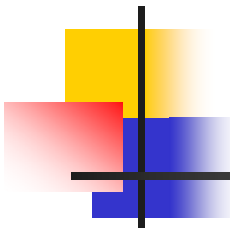
Avoliitto

- eräänlainen sopimussuhde
- ei avio-oikeutta
- yhteistä omaisuus vain jos se on hankittu molempien nimiin
- yhdessä vuokrattu asunto – puoliso voi jäädä liiton purkautumisen jälkeen, jos asunto on vuokrattu yhdessä
- yhteisen kodin myyntiin ei tarvita avopuolison suostumusta
- ei perintöoikeutta – testamentti toisen puolison hyväksi
- vastuu vain omista veloista
- ei elatusvelvollisuutta
- lapset äidin, ellei isyyttä tunnusteta – huolto- ja elatusvelvollisuus äidillä

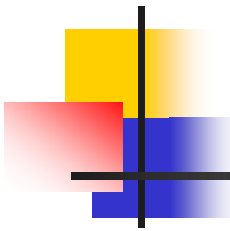
Avopuolisoiden sopimus

- mahdollista tehdä avopuolisoiden taloudellisista suhteista erillinen sopimus
- sopimuksen sisältö
 - omaisuuden omistussuhteet
 - elatusvelvollisuus avopuolisoa kohtaan
 - elatuksen suuruus
 - maksutapa
 - milloin elatusvelvollisuus lakkaa
 - lasten huolto
 - lasten tapaamisoikeus
 - lasten elatus

Rekisteröity parisuhde

- Ennen rekisteröintiä selvitetään mahdolliset esteet:
 - lähisukulaisuus
 - voimassa oleva parisuhde
- Rekisteröinti käräjäoikeudessa tai maistraatissa.
- Oikeusvaikutuksiltaan avioliiton kaltainen
- Rekisteröity parisuhde purkautuu
 - kuolemaan tai
 - tuomioistuimen päättämään purkamiseen
- Ei sovelleta nimilakia
- Rekisteröidyssä parisuhteessa elävällä mahdollisuus adoptoida lapsi

Rekisteröityjen parisuhteiden määrä 2000-luvulla

REKISTERÖITYJÄ PARISUHTEITA			
	miespari	naispari	yhteensä
2002	207	192	399
2003	271	275	546
2004	325	357	682
2005	398	430	828